

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЛУЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
ТФК Луцького НТУ

О. ГЕРАСИМЧУК.

«10» травня 2022 року

ПРОГРАМА

для проведення творчих конкурсів
із дисципліни Рисунок для вступу за освітньо-професійним ступенем
«фаховий молодший бакалавр» на основі базової чи повної загальної середньої
освіти та на основі ОКР «кваліфікований робітник»

Розглянуто та схвалено на засіданні
приймальної комісії ТФК Луцького НТУ
Протокол № 5 від «10» травня 2022 року

Луцьк – 2022

Програма для проведення творчих конкурсів із дисципліни Рисунок для вступу за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» на основі базової чи повної загальної середньої освіти та на основі ОКР «кваліфікований робітник».

Розробники: Іванченко Г. П., викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Програма для проведення творчих конкурсів із дисципліни Рисунок для вступу за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» на основі базової чи повної загальної середньої освіти та на основі ОКР «кваліфікований робітник» була обговорена та схвалена на засіданні випускаючої циклової комісії «Технології швейного виробництва» та «Дизайн»

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Вступ

1.2. Мета і завдання застосування компетентнісної технології для творчого конкурсу, фахового вступного випробування

1.3. Вимоги до компетентності знань і вмінь абітурієнтів

1.4. Орієнтовані тематичні завдання для абітурієнтів до вступних випробувань

1.5. Зв'язки між дисциплінами

2. СТРУКТУРА ТА ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ РИСУНОК

2.1. Перелік ключових компетентностей, визначених послідовністю виконання рисунку для абітурієнтів до вступних випробувань

3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

3.1. Рекомендації до виконання рисунку

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

4.1. Компетентнісний підхід до формування змісту за Державними Стандартами освіти України, його реалізація в Критеріях навчальних досягнень

4.2. Критерії оцінювання за двоохотбальною шкалою

4.3. Загальна кількість балів вибраних абітурієнтом за виконану роботу

4.4. Форми контролю

5. ДОДАТКИ

5.1. Орієнтовні тематичні завдання до вступних випробувань

6. СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Вступ

Програма для проведення творчих конкурсів із дисципліни Рисунок для вступу за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» на основі базової чи повної загальної середньої освіти та на основі ОКР «кваліфікований робітник» складена на основі навчального плану та ОПП, що є складовою частиною нормативно-методичного забезпечення навчального процесу до вступу на I курс (та II курс за скороченої програмою) за спеціальністю 022 Дизайн.

Програма розроблена з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

У образотворчому та прикладному мистецтві (від французького *nature morte* – буквально «мертва натура, мертва природа») прийнято називати зображення неживих предметів побуту та повсякденного вжитку, об'єднаних у єдину композиційну групу. Він присвячений зображенню неживого, без дієвого – це предмети, плоди, овочі, квіти, ягоди, атрибути будь-якої діяльності «Атрибути мистецтва», аксесуари та битої дичини.

Для навчання абітурієнта який хоче стати студентом йому потрібно знати типи натурних постановок, їх цілі і завдання, таких як:

- перший тип: постановки з гіпсових геометричних тіл;
- другий тип: натюрморт з предметів побуту, близьких по формі до геометричних тіл;
- третій тип: натюрмортні постановки з предметів побуту різної форми, кольору і матеріальності;
- четвертий тип: натюрморт в інтер'єрі.

Використані теоретичні знання абітурієнт використовує практично при вступних випробовуваннях.

У процесі малювання натюрморту абітурієнти покажуть свої справжні навички. Поставлені натюрморти допоможуть зрозуміти і практично засвоїти такі основи образотворчої грамоти, як: бачити у перспективі трьохвимірне зображення а також, реалістичне, лінійно-конструктивне світлотіньове тощо.

Крім того, натюрморт, як багатопредметна і багатопланова постановка постає перед абітурієнтом, як необхідність обов'язкового рішення просторових задач. Труднощі для початківця при малюванні полягають у своєрідності роботи над натюрмортом.

Своєрідність роботи над натюрмортом полягає в тому, що його можна ставити і зображувати у різних умовах:

- у приміщенні при денному і штучному освітленні;
- на відкритому повітрі – у тіні чи на сонці.

Дані натюрморти виконуються при штучному освітленні. Умови освітлення створюють будь-які мальовничі ситуації, що дозволяють вирішувати різні творчі завдання та задачі початківцю.

1.2. Мета і завдання застосування компетентнісної технології для творчого конкурсу, фахового вступного випробування

Метою вступних випробувань з дисципліни «Рисунок» є: виявлення у вступника основних технологій, понять практичної компетентності з рисунку за рахунок синтезу композиційних закономірностей та художнього смаку.

Завдання абітурієнтів до вступних випробувань передбачає застосування рішення таких компетентностей:

1. Ознайомити абітурієнтів з матеріалами і техніками рисунку.
2. Абітурієнти практично працюють над натюрмортом: композиція, лінійна, конструктивна побудова, світлотінь, перспектива та моделювання форми.
3. Абітурієнти фахових вступних випробувань практично виконують рисунок демонструючи свої компетентності із побудови, пропорцій і об'ємів натюрморту.

1.3. Вимоги до компетентності знань і вмінь абітурієнтів

Вони покликані:

- знати як сформувані і розвинути на фаховому вступному випробуванні: об'ємно просторове мислення, пластику натюрморту із неживої природи з (натури);

- вміти допомогти опанувати закономірності геометричної основи, об'єму неживої та природної форми, її конструктивно - пластичний взаємозв'язок, логічну побудову великої форми у цілісний завершений об'єм;

- розвинути вміння рисувати, «від себе», «з натури», яке саме по собі, стане міцною основою для творчої роботи та компетентністю на екзамені у абітурієнтів.

Та у виявленні їхньої індивідуальності під час виконання програмного завдання.

Вимоги до фахових випробувань – компетентність – це здатність установити й реалізувати зв'язок між «знанням – умінням» і ситуацією.

1.4. Орієнтовані тематичні завдання для абітурієнтів до вступних випробувань

Практичне заняття. Творча робота тип натюрморту та номер варіанту.

Художні техніки, матеріали та інструменти:

- на аркуші паперу формату А – 3, виконується Рисунок натюрморту;
- за допомогою графічних олівців виконується Рисунок натюрморту різної м'якості (ТМ, М, 2М, 3М, і т. д. до 7М);
- за допомогою гумки стирається конструктивна побудова невидимих ліній, які вже нарисовані;
- художня техніка виконання – штрихування (тушування) з дотриманням конструктивної побудови та світлотіньового рішення у Рисунку натюрморту.

Обсяг роботи повинен скласти до чотирьох, етапів:

- композиційне розміщення всієї групи та віддалених предметів, чи природних форм, на площині аркуша (листа);
- конструктивне вирішення предметів у просторі – глибину віддалених на одного від одного та від глядача з дотриманням перспективи;
- світлотіньове вирішення великої форми та тональних площин, відношень між предметами та фоном;
- детальна розробка всіх груп предметів за етапами та плановістю форми до завершення.
- перевірка практичної підготовки абітурієнтів.

1.5. Зв'язки між дисциплінами

Вступні випробовування з дисципліни Рисунок для абітурієнтів дають необхідні знання в натурі практично. Безпосередньо, зв'язок дисципліни Рисунок є з іншими за фахом дисциплінами, такі як Перспектива, Живопис, Основи графіки, Основи композиції та інші. Набуті знання із цих дисциплін формують основу та зв'язок здобувачів до фахових передбачених випробувань для абітурієнтів.

2. СТРУКТУРА ТА ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ ДО ТВОРЧИХ КОНКУРСІВ З ДИСЦИПЛІНИ РИСУНОК

Таблиця 2.1.

Форма вступних випробувань	Методи контролю	Нормативні дані	Форма контролю
Денна	Визначення рівня кваліфікації абітурієнта. Перегляд практичних робіт. Здійснюється методом підсумовування оцінок.	Практична робота (заняття) 6 год.	Підсумковий

Основною структурою тематичного планування для абітурієнтів до вступних випробувань з рисунку є:

- виявлення у абітурієнтів в наявності об'ємно просторової побудови конструкції, перспективного її зображення і закономірностей світлотіні, графічних навичок роботи з натури, почуття співрозмірності і пропорційності.

Вступні випробування проводитимуться у формі практичної роботи протягом 6-ти астрономічних годин на відповідному обладнаному місті у аудиторії.

Обладнання: мольберти, штатив, освітлювальні лампи, планшети,

Необхідні матеріали, інструменти: папір - ватман формат А – 3, або А – 2, скоч чи кнопки, графічні олівці середньої м'якості (М, 2М або В, В2 – В7), ластик, стругальна коробка, серветки, пенал, вода.

Відлік часу розпочинається після оголошення екзаменаційного завдання.

Робота виконується на станковому мольберті із планшетом на папері формату А – 3 або А – 2, графічними олівцями різної м'якості.

Після закінчення часу, відведеного для виконання практичної роботи на аркушах зі штампом технічного фахового навчального закладу, відповідальні викладачі збирають практичні роботи абітурієнтів. Далі керівники які призначені з комісією оцінюють роботи методом підсумовування оцінок.

2.1. Перелік ключових компетентностей, визначених послідовністю виконання рисунку для абітурієнтів до вступних випробувань

Таблиця 2.2.

1-а стадія (етап)	<u>Композиційне розміщення.</u> Натюрморт (з натури), зображення повинно займати центральну частину паперу, не виходити за межі паперу, але й не бути дуже малим. Великі і малі предмети та їх площини, світлі і темні частини слід урівноважити вільним простором паперу. Композиційне розташування робиться у тонких лініях.
2-а стадія (етап)	<u>Лінійно-конструктивна побудова.</u> Виконується за правилами лінійно-повітряної перспективи та установлює своєю метою правильну постанову речей на площині, їх структурне відображення та правдиве взаєморозташування.
3-а стадія (етап)	<u>Розподіл загальних світлотіньових відносин, виявлення об'ємів.</u> Світлотіньове моделювання виконується у техніці <i>штрихування</i> та ведеться від самих темних площин до самих світлих. На цьому етапі слід виявити форму предметів, їх власні та падаючі тіні.
4-а стадія (етап)	<u>Деталізація форми рисунку.</u> Виявлення перспективних планів, повітряної перспективи, <i>штрихування</i> першого плану, <i>тушування</i> другого плану, нанесення власної тіні, падаючої тіні і визначення третього плану фону.
5-а стадія (етап)	<u>Повна тональна проробка всього рисунку.</u> Передача відношення в тінях і світлі до виявлення рефлексів і бліків, знаходження узагальнюючих тональних, тонових відношень для надання цілісності рисунку.

3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

3.1. Рекомендації до виконання рисунку за етапами

1 етап

Композиційне розташування рисунку. Зробіть на форматі паперу, попередній ескіз композиції натюрморту (постанови).

Зображення повинно займати центральну частину паперу, не виходити за край паперу, але й не бути дуже малим.

Прийнято з тіньового боку залишати більше вільного місця. Великі та маленькі предмети та їх площини, світлі та темні частини, повинні бути

урівноважені вільним простором паперу. Композиційне розташування роблять тонкими легкими лініями графічним твердо-м'яким олівцем.

2 етап

Лінійно-конструктивна побудова рисунку. Виконується за правилами лінійної перспективи та установлює своєю метою правильну постанову речей на площині, їх конструктивне відображення та правдиве взаєморозташування.

Відображайте ракурс об'єкту саме зі своєї точки зору де сидимо. Знайдіть лінію горизонту. Визначте, що розміщено на першому плані, що на другому, які співвідношення лінійних розмірів предметів та їх елементів, в яких пропорціях вони виражені. Конструктивний рисунок виконується із тонких ліній із прозорим промальовуванням речей, предметів та тіней.

3 етап

Розподіл загальних світлотіньових відносин, виявлення головних об'ємів.

Кожну об'ємну форму потрібно розподілити на ряд окремих площин, частин чи планів, освітлених та затемнених. Кожна площина, частина або план повернуті під тим або іншим кутом до джерела світла, і тому по-різному освітлені. Більш всього світла буде на поверхні, розташованій під прямим кутом до проміння, найбільш глибока тінь буде на максимально віддаленій від джерела світла поверхні предмета.

Закон світлотіні: крива поверхня освітлюється нерівномірно, тому що – вона в різних місцях знаходиться під різними кутами до падаючих на неї промінів світла.

Порядок розташування світлотіні на об'ємній формі при боковому освітленні: напівтінь, світло, бік, напівтінь, тінь, напівтінь, рефлекс. Також треба відрізнити власні тіні від падаючих. Конфігурація падаючої тіні залежить як від форми того предмета, від якого вона падає, так і від форми предмета на який вона лягає.

Перехід від світла до тіні треба робити тонкими градаціями (штрихування).

Виконуйте світлотіньову штриховку відносинами, постійно порівнюйте ступінь освітлення різних поверхонь. Штрихування, тушування треба робити тобто класти: похило, перехресно за формою предмета.

4 етап

Деталізація форми рисунку. Розроблюючи тон деталей, безперервно порівнюйте ступінь їх освітлення. Прокладка світлотіні, тону виконується з найбільш темних частин до сірого, білого тону.

Спочатку виконуються, великі форми, далі малі. На кожному етапі рисунок повинен сприйматися суцільно і поступово у перспективі немов випливати з туману, виявляючи все більш подробиць та деталей.

5 етап

Повна тональна проробка всього рисунку. Кінцеве узагальнення деталей рисунку ставить своєю метою приглушення деяких деталей, щоб виявити повітряну перспективу, ввести в глибину другий план, узагальнити світлову частину та підкреслити перший план.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

4.1. Компетентнісний підхід до формування змісту за Державними Стандартами освіти України, його реалізація в Критеріях навчальних досягнень.

Творчий конкурс «Рисунок» оцінюється за напрямками. Здійснюється методом підсумовування оцінок:

1.1. Композиція

Композиційне розміщення на аркуші. Гармонійне та урівноважене взаєморозташування фігур на площині паперу.

1.2. Лінійно-конструктивна побудова

Виявлення перспективних скорочень предметів та площин, їх конструктивної структури та особливостей формотворення.

1.3. Світлотіньове моделювання

Виявлення форми предметів, характеру їх освітлення та взаєморозташування. Зображення повітряної перспективи.

1.4. Техніка володіння графічним олівцем та естетичність

Оцінюється технічність виконання малюнку, штрихування, естетичний вигляд роботи, її оформлення. Оцінюється повна тональна проробка всього рисунка, штриховка, технічність, виконання рисунку, естетичний вигляд роботи, її оформлення.

4.2. Критерії оцінювання за двохсотбальною шкалою

I рівень Початковий. Ставиться, якщо: робота виконана не повністю і обсяг виконаної частини роботи не дозволяє зробити вірні висновки. Або в ході роботи виявилися усі недоліки, які були відзначені в умовах до оцінки «середній рівень». Абітурієнт виконав не більше від всього обсягу.

II рівень Середній. Абітурієнт має уяву про початкову школу рисунку, може механічно копіювати, змальовувати з натури по формі предмет, допускаючи при цьому 4 – 5 помилок, робота може бути не повністю виконана, або робота виконана неохайно.

III рівень Достатній. Абітурієнт має істотні ознаки понять, явищ, закономірностей зв'язків між ними, а також достатній рівень оволодіння рисунком, який потрібен для постанови бачення натури, та вміння логічно послідовно зображувати на аркуші паперу. Допускається 2-3 недоліки, або не більше однієї не грубої помилки і одного недоліку у виконанні роботи.

IV рівень Високий. Абітурієнт має ґрунтовну підготовку школи рисунку. Знання студента є глибокими, міцними, узагальненими, системними.

Абітурієнт уміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації.

4.3. Загальна кількість балів вибраних абітурієнтом за виконану роботу

Кількість балів переводиться у традиційну систему
за такою шкалою, у шкалу 100 – 200

Кількість набирання балів	Оцінка за 12-ти – бальною системою оцінювання досягнень абітурієнтів
100-119	1, 2, 3
120-129	4
130-139	5
140-149	6
150-159	7
160-169	8
170-179	9
180-189	10
190-199	11
200	12

4.4. Форми контролю

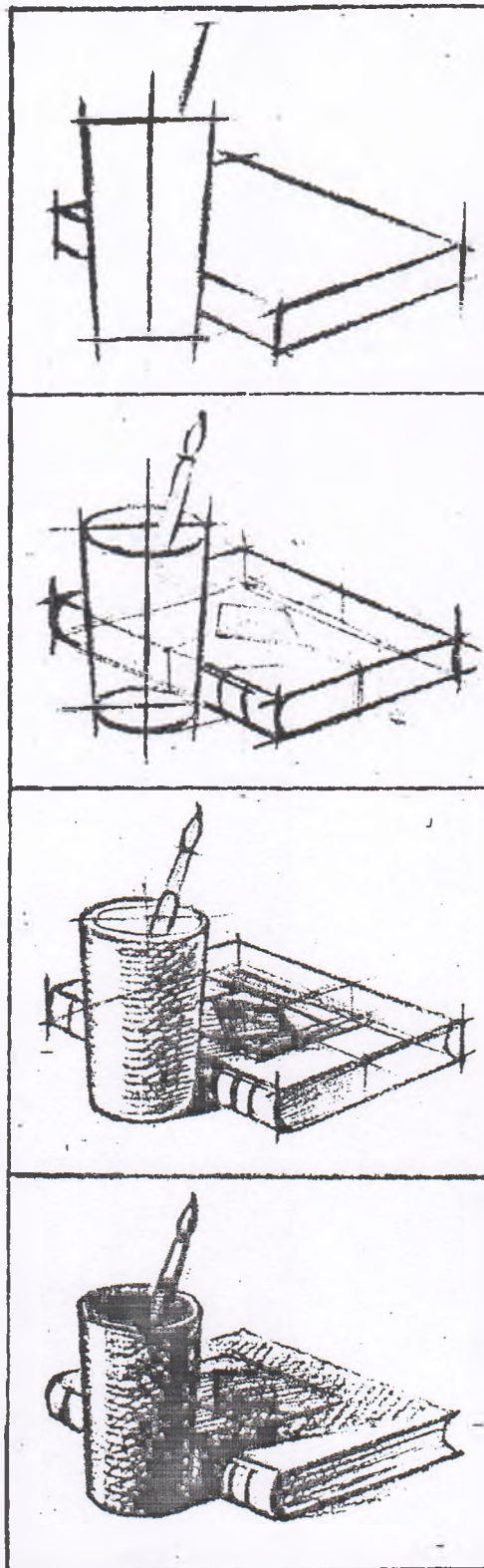
Поточний контроль – абітурієнти на підготовчих курсах готуються на базі ТФК Луцького НТУ.

Підсумковий контроль – абітурієнти на вступних випробуваннях виконують поставлене навчальне завдання до виконання практично з натури – це рисунок натюрморту.

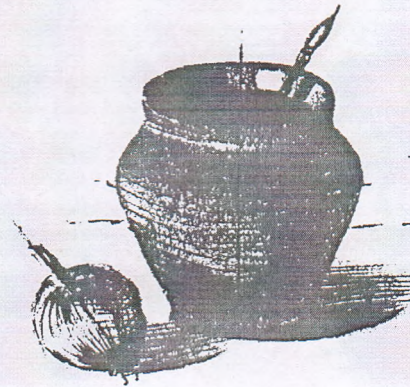
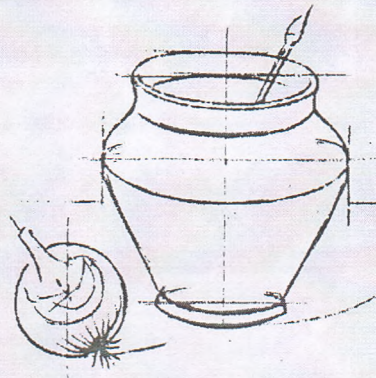
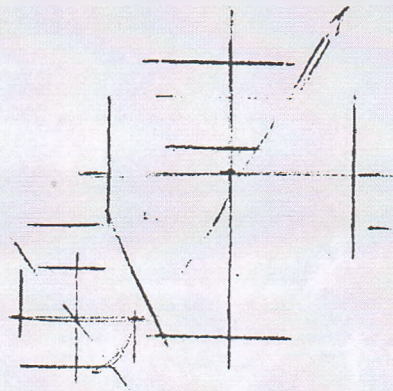
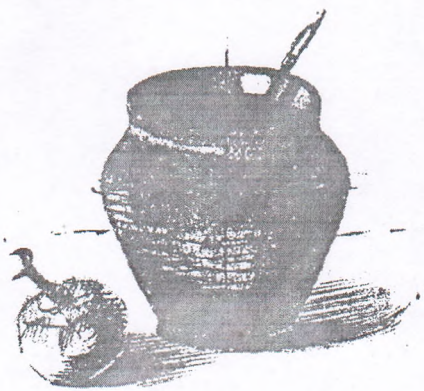
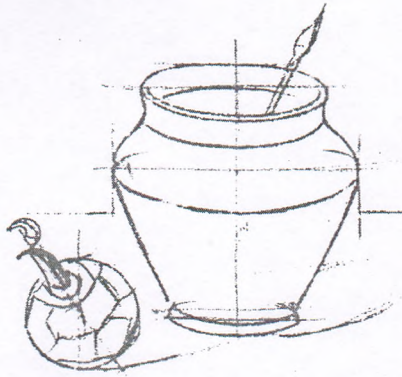
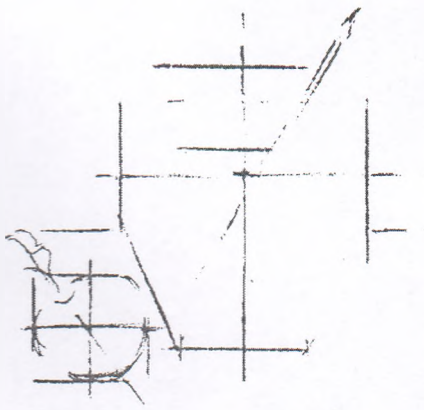
Творчий конкурс як вступне випробування проводиться у практичній формі.

5. ДОДАТКИ

Варіант №1

Вариант № 2

5. Орієнтовні тематичні завдання до вступних випробувань

№ з/п	Назва теми, зміст	Вступне випробування (год)
1	<p>Напрямок майбутньої діяльності на тему: рисунок натюрморту з групи предметів повсякденного вжитку, побуту, як діючого засобу ідейного виховання людей, формуючи навички і знання у практичному виконанні.</p> <p>Зміст вступного заняття:</p> <p>Світлотіньове виконання натюрморту з предметів побуту. Цей тип постановки натюрморту служить, як діючий засіб предметної форми і естетичного виховання людей, формуючи їхні смаки, почуття уявлення, та матеріальність.</p> <p>Як постановочний матеріал натюрморту – це теж предмети побуту, близькі по кольору, зі зміненою природною формою та фактурою матеріальності складається з предметів різної матеріальності і тональності, форми, кольору – це композиція з наступних елементів: глек, яблуко, пензлик та освітлення.</p> <p>Отже натюрморт складається з діючих предметів та природної форми.</p>	6
Всього:		6

6. СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунок: Підруч. – К.: Техніка, 1997. – 221с.
2. Василенко Ф. Образотворчі методи відображення архітектурно-мистецької спадщини та пейзажних мотивів: Навч. Посібник. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2005. – 128 с.
3. Пригода Л.Г. Малюнок людини в одязі: Навчальний посібник – К.: КНУБА, 2001. – 156 с.
4. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка: основні положення. Навч. Посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: «Екс - Об». 2000. – 304 с.

Інформаційні ресурси

1. Режим доступу: мультимедійні засоби: Комп'ютер, CD.
2. Симетрія. – Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/4217/83/>
3. Форми композиції. – Режим доступу: <http://zavantag.com/docs/342/index-155407.html?page=4>

Голова предметної комісії

Відповідальний секретар
приймальної комісії

О. ДАЦЕНКО

Р. КШАНОВСЬКИЙ